

"NAŠ GLAS" izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/L. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence

Častni dolg države

V dunajskem zveznem zboru, ki nekako ustreza našemu narodnemu predstavništvu, je v razpravi o proračunu govoril poslanec Streitmann tudi o upokojenjskih vprašanjih. Oziraje se na številne in neprestane pritožbe zaradi visokega bremena, ki ga predstavljajo pokojnine za avstrijski državni proračun, je govornik ugotovil, da je to breme res izredno, ker je pač tudi nastalo iz izrednih razmer. Namesto, da bi v Avstriji vladalo med aktivnimi in upokojenimi uslužbenci normalno razmerje 1 : 1, je v Avstriji upokojencev štirikrat toliko kot aktivnih nameščencev, kar je pač posledica razpada nekdanje monarhije in preobilice državnega uslužbenstva, ki je ostalo po sili razmer brez zaposlitve.

Govornik je nadalje naglašal, da so upokojenci sodržavljeni, ki so 35 ali 40 let delali izključno za državo, ki so 35 ali 40 let imeli pred seboj samo en cilj, namreč stremeti za blaginjo in za procvitom države. Če odštejemo osamljene primere, so se uspešno upirali vsem vabam, ki so jih mamile na stranpota. V času, ko je strankarska pripadnost utegnila prinesiti velike koristi posamezniku, so opravljali svoj posel neodvisno in brez ozira na strankarsko pripadnost, zares objektivno. Upirali so se pretinjam in prošnjam, in so ostali, kar so bili: poštenu uradniki, ki v službi niso poznali nobene razlike med strankami. Ko so malone vsi drugi stanovi uživali bogate sadove neverjetnih gospodarskih konjunktur, so drž. uslužbenci opravljali svojo službo lačni in v stiski in pomanjkanju. Vršili so svojo dolžnost zasramovani in omalovaževani, ko so zasebni uradniki in bančni nameščenci prejeli plače, ki so bile trikrat, petkrat večje od uradniških. Značilno za tradicionalno povezanost avstrijskega uradništva z njegovim pojmovanjem o popolni predanosti državi, je okoliščina, da so vztrajali tudi v času največjih obljub in mamljivih vab, ki so se jim nudile za prestop v zasebno gospodarstvo, v industrijo, v bančno prakso in v svobodne poklice. V letih 1920 do 1924 se je le izredno nizko število javnih nameščencev dalo izvabiti v vrtince inflacijske konjunktore. Gotovo niso zvezni uradniki vztrajali v državni službi zaradi nevarnosti, da izgube državno pokojnino in se uspešno upirali vabilom gospodarstvenikov. Tudi takrat bi se mogli dati upokojiti, in se kot upokojenci mimogrede baviti z raznimi donosnimi postranskimi posli. Tega pa niso storili, ker so bili vzgojeni za državne uradnike, in niso mogli razumeti,

da bi mogel biti državni uradnik kaj drugega kot edino le prvi služabnik države, kot služabnik ljudstva.

In zdaj, ko je večina teh uradnikov, ki jih je težka služba zmrvila, ki so se izčrpali pri delu, ki je zahtevalo zaradi ponovnih nemirov in neredov od vsakega državnega uslužbenca izrednih in nečudenih naporov, ko zdaj ti uradniki hočejo uživati zares zaslužen pokojnino, morajo skoro vsako leto poslušati, da njihova pokojnina, do katere so si — po svojih mislih vsaj — pridobili že s plačevanjem prispevkov tudi pravico, preveč obremenjuje državni proračun, in da se morajo pri njihovih pokojninskih prejemkih doseči znatni prihranki. Koliko tovarišev teh upokojencev je na posledicah težke in odgovorne službe že pomrlo, preden so dosegli pravico do pokojnine ali preden so se mogli odločiti za upokojitev.

Upokojenec in aktivni uradnik vesta, da je njuna usoda tesno povezana z denarnim gospodarstvom države, vesta tudi, da bi se njuna plača in pokojnina morali znižati, če bi se znižali dohodki države. Upati pa pač smeta, da se bo že zaradi priznanja njunih zaslug, ki sta si jih pridobila za državo, le v skrajni sili skušalo prevaliti bremena drž. proračunu na njuno breme, če ni drugega izhoda. Ne sme se pa vsako varčevanje pričenjati prav in stalno pri teh skromnih osebnih izdatkih, zlasti ne v časih, ko se nameravajo pripadnikom drugih stanov podpora celo zvišati.

Govornik se je zahvalil na koncu svojih izvajanj finančnemu ministru, ki je naglasil, da je razmerje med državo in upokojenci izrečno zaupno razmerje. To veliko zaupanje so si državni uradniki pošteno zaslužili in se doslej že od cesarice Marije Terezije sem, ki je pred poltrem stoletjem prvič določila drž. nameščencem starostno preskrbo, tudi niso varali v pričakovanju, da bodo to preskrbo tudi res uživali. Zato je častna zadeva države, da tega zaupanja tudi zdaj ne prevari. Država plačuje samo svoj časten dolg, izvirajoč iz tega zaupnega razmerja, če daje svojim vrlim služabnikom, ki so ji posvetili vse svoje življenje, na starost skromno preskrbo.

Ta govor, ki smo ga podali precej izčrpno, dokazuje, da se dobe še zmeraj ljudje (čeprav so redki), ki znajo pravilno in pravično oceniti značaj pokojnine in zasluge drž. upokojencev za državo in njih neomajno pravico do pokojnine.

Novi zakon o sodnikih

Že zadnjič smo na kratko poročali, da je bil v pravosodnem ministru izdelan predlog zakona o sodnikih rednih sodišč, in da je bil ta osnutek že predložen ministrskemu svetu v obravnavo. Ko bo ministrski svet osnutek sprejel, bo predložen narodni skupščini.

Po tem predlogu novega sodniškega zakona se lahko postavi za sodnika okrajnega, okrožnega in apelacijskega ali kasacijskega sodišča vsak jugoslovanski državljan, diplomiran pravnik z opravljenim sodniškim ali odvetniškim izpitom, ki je dovršil vsaj 26 let starosti in izpolnil splošne pogoje za sprejem v državno službo. Za sodnike se ne morejo postavljati ženske. Sodniški izpit more polagati, vsakdo, ki je izpolnil vse druge pogoje in je redoma služil tri leta kot sodniški pripravnik pri višjih sodiščih. Namesto te redne pripravniške službe pozna osnutek še

razne druge, kakor službo pri odvetniku, drž. pravobranilstvo itd. v zvezi vsaj z enoletno sodno pripravniško službo. Izpiti se vrše pri apelacijskem sodišču in je v komisiji tudi po en odvetnik. Izpitnih taks ni, izpit je pa pismen in usten.

Vsako izpraznjeno mesto sodnika se mora v 15 dneh po izpraznitvi zapisati v natečajem v Službenih Novinah. Izmed prijavitelcev bo pristojno okrožno in apelacijsko sodišče izbralo po dva kandidata, od teh bo enega predložil pravosodni minister kralju v potrditev. Glede postavitve sodnikov pri višjih sodiščih so posebni predpisi.

Važne so določbe o sodniški stalnosti. Sodniki so neodvisni in pri izrekanju pravice niso v izvrševanju svoje službe pod nobeno oblastjo. Sodijo po zakonu, imajo pa tudi pravico, ocenjevati zakonitost izdanih uredb. Sodniki so stalni in nepremestljivi, ne morejo

biti niti razrešeni službe niti odstranjeni iz nje oz. s svojega položaja brez pristanka ali brez razsodbe izrednega sodišča ali disciplinske razsodbe. Tudi začasno ne morejo biti prestavljeni v drugo javno službo brez lastnega pristanka in odobritve kasacijskega sodišča. Ne smejo se baviti s posli, ki se ne skladajo s častjo in dostojanstvom poklica. Tudi ne smejo kandidirati pri volitvah na nobeni politični listi.

Premesti se lahko sodnik iz enega sodišča na drugo, če se sodišče odpravi ali poveča in se potrebuje več sodnikov. V takih primerih se sodnik, za katerega se ne bi našlo mesto pri drugem sodišču ali ki ne bi hotel sprejeti mesta v drugi stroki, po preteku enega leta upokoji. Sodniki s sorodniki do četrtega kolena ne morejo službovati hkrati na istem sodišču.

Nove so tudi določbe o upokojitvi sodnikov. Sodnik ostane lahko v službi do izpolnjenega 70. leta starosti. Po tem času ne sme več izvrševati službe, in se upokoji, tudi če sam ne bi pristal na to. Pred to starostjo se upokoji lahko sodnik samo če prosi ali pa če telesno ali duševno tako oslabi, da za službo ni več sposoben. To nesposobnost pa morajo potrditi trije uradni zdravniki. Sicer se sodnik upokoji ali odpusti samo kazensko. Sodnik, ki je že 30 let v službi, se mora upokojiti, če to sam zahteva. Ostavka sodnika se mora sprejeti vselej.

Pravico do osebne pokojnine dobe sodniki po dovršenih 10 letih službe, in sicer 40% od zadnjih prejemkov. Do 20 let službe se pokojnina zviša za vsako polovico leta za 14% plače. Po doseženih 20 letih službe se poveča pokojnina za vsako polovico leta za 0,90%.

V 9. poglavju zakona so določbe o službenih prejemkih. Sodniki in starešine okrajnih sodišč in sodniki okrožnih sodišč prejema v prvih štirih letih službe po 2380 Din, v naslednjih štirih letih 2770 Din, v sledečih štirih letih 3130 Din, od 13. leta službe dalje po 4010 Din, po dovršenih 16 letih službe pa 4940 Din. Predsednik okrožnega, in sodniki apelacijskega sodišča bodo prejeli po prvih štirih letih službe 4940 Din, po nadaljnjih štirih letih po 5470 Din. Predsednik apelacijskega sodišča bo prejel 5470 Din, po preteku nadaljnjih štirih letih pa sorazmerno več. Sodni pristav bo prejel v prvih štirih letih po 1810 Din,

v prihodnjih štirih letih po 2050 Din. Tajnik okrožnega sodišča bo prejel v prvih štirih letih 2050 Din, v sledečih 2380 Din, od 9. leta dalje pa po 2770 Din. Tajnik višjega sodišča bo pa v prvih štirih letih prejel po 2380 Din, nato sorazmerno več.

Sodniki bodo razen plač prejeli posebno doklado, in sicer pristavi in tajniki okrožnih sodišč po 150 Din na mesec, sodniki in starešine okrajnih sodišč po 250 Din, sodniki apelacijskih in kasacijskih sodišč po 350 Din, predsednik apelacijskega sodišča po 450 Din, predsedniki kasacijskih sodišč pa po 600 Din.

Glede dopustov je določeno da gre višjim in starejšim sodnikom po 40 dni, ostalim sodnikom pa v prvih 10 letih po 20 dni, po končanem 10 letih 30 dni, od dovršenih 20 let službe dalje pa po 40 dni.

V splošnem določa zakon o sodnikih, da zanje ne veljajo predpisi uradniškega zakona, kolikor so temu zakonu nasprotni.

V zakonu je predvidena tudi ustanovitev **podpornega sklada** za sodnike in njihove družine. Iz tega sklada se bodo podeljevale podpore ob boleznih, smrti in drugih nezgodah. Sodniki bodo morali prispevati posebne dajatve za ta sklad, država bo pa dajala posebne dotacije.

Ko bo ministrski svet osnutek zakona o sodnikih v celoti odobril, bo takoj predložen narodnemu predstavništvu, da ga uzakoni.

O novem sodniškem zakonu, h kateremu tovarišem sodnikom iskreno čestitamo, bomo o priliki še več poročali. Zaenkrat naj poudarimo le to, da nas veseli, ker je s predlaganim zvišanjem uradniških prejemkov službeno potrjeno, kar neprestano že leta in leta ponavljamo: da so namreč naši prejemki prenizki in da niti oddaleč ne zadoščajo niti za najskromnejše preživljanje, zlasti za količkaj številnejše družine. Prav tako je pa vsem drž. uslužbencem brez razlike resorta in položaja v uteho zavest, da so vsaj eni panogi našega stanu zajamčena in zavarovana stalnost in nepremestljivost v službi, kar mora ostati nam vsem najvišji ideal in poslednji cilj naših prizadevanj. Tudi zato prav iskreno pozdravljajo novi zakon o sodnikih vsi drž. uslužbenci brez izjeme, ki doslej teh dobrot še niso bili deležni.

Današnje stanje in življenjski standard javnih uslužbencev

I.

Pozitivno posredovanje države v vprašanju kmetijske zaščite.

V razvoju naših družabnih in pridobitnih razmer so prihajale predvsem do izraza težnje in skrbi naših odločujočih činiteljev, da se nudi podpora in zaščita kmetom kot najštevilnejšemu stanu.

Resnost položaja, v katerega so zašli naši kmetje po številnih težavah, je naše vodilne činitelje prisilila, da v splošnem interesu predvsem rešijo vprašanje kmetijske zaščite. Po nekaterih neuspešnih poskusih, katere so izvršile posamezne vlade v dobi od 19. IV. 1932. do julija 1935., je današnja vlada prevzela to zelo kočljivo nalogo in jo je uspešno rešila z izdajanjem dokončne uredbe o zaščiti kmetov na dan 26. septembra 1936. V tem članku se ni treba ozirati na vse olajšave, ki so bile v navedeni uredbi določene v korist kmetov - dolžnikov. Dovolj je,

da le poudarimo, da so prejšnje uredbe vsebovale samo ukrepe za odložitev plačila. Zato so vse te uredbe imele začasen značaj, ker so se prejšnje vlade izmikale, da bi kmetško vprašanje rešile na podlagi odpisa glavnega dolga poleg priznanja drugih olajšav. Strah bivših vlad je izviral iz njihove obzirnosti in previdnosti nasproti bankam, zadrugam in zasebnim upnikom. Te skupine so imele močan vpliv pri izvajanju državnih načrtov, zaradi česar prejšnje vlade niso niti hotele niti mogle okrniti koristi upnikov. Vlada g. dr. Stojadinovića, ki se naslanja na veliko zaupanje in simpatije, katere uživa med ljudstvom, je pa popravila vse napake, katere so zagrešile prejšnje vlade, tako da je vprašanje kmetijskih dolgov dokončno odstavljeno z dnevnega reda. Z odpisom glavnega dolga za 50% in s priznanjem drugih ugodnosti in olajšav za plačilo dolgov, je naš kmet prišel v prav zadovoljiv položaj.

II.

Razdelitev stanov po poklicih.

Po prednji uspeli intervenciji, smatramo, da bi bilo treba, da se prične razmotrivati možnost, kako olajšati stanje in izboljšati življenjski standard uradnikov in uslužbencev v javnih službah. Po nedavni statistiki, ki je bila objavljena v »Narodnem blagostanju«, št. 35. od 29. avgusta 1936., izhaja, da na poklice v javni službi odpade 9,2% od celotnega prebivalstva, to pa pomeni, da uradništvo po številu pride takoj za kmeti. Skupna razdelitev prebivalstva po poklicih je takale:

1. kmetje	74,00%
2. javni uslužbenci	9,20%
3. obrt	3,90%
4. industrija	3,50%
5. trgovina	3,50%
6. reveži, brezdomci, berači, itd	1,67%
7. prosti poklici	1,00%
8. hišni posli	0,60%
9. osebje kred. zavod.	0,30%
10. drugi	2,53%
	100,00%

Prebivalstvo, ki živi od javnih služb, je takole razvrščeno:

državni in samoupravni uslužbenci, upokojeni in invalidi	420.000 osebe, ki jih prednji vzdržujejo (če vzamemo po 2 osebi na enega zaposlenca)	840.000
železniški uslužbenci in delavci pri občinskih delih	osebe, katere prednji vzdržujejo (če računamo na vsakega zaposlenca po 0,7 oseb)	80.000
		56.000
Skupno		1.396.000

Verjetno je, da so podatki o vzdrževanih osebah vzeti z najnižjimi številkami, ker je možno, da je število navedenih oseb znatno večje kakor pa se vidi iz statistike. S tem bi bil odstotek prebivalstva, ki živi od javnih služb, seveda sorazmerno večji. Ne glede na druga dejstva, katera bi bilo treba upoštevati pri analizi prednje statistike, smo smatrali za svojo dolžnost, da se pozanimamo za razmere, v katerih žive javni uslužbenci. Današnja prizadevanja raznih družabnih skupin, razredov in stanov za boljše življenjske pogoje nam dajejo povoda, da vsestransko preiščemo možnosti glede ukrepov, ki bi se mogli najti za izboljšanje precej neugodnega stanja, v katerem živi ogromna večina javnih uslužbencev. Ta velika skupina našega prebivalstva je izpostavljena raznim težavam in nevarnostim, med katere spadajo: dolgovi, v nekaterih primerih prežadatenost, nezadostna in slaba prehrana, nehigijska stanovanja, slaba obleka, pomanjkanje možnosti za vzdrževanje kulturnega standarda in reprezentacije, in še mnogo drugih nedostatkov.

V. G. Calderon:

BOBNAR

Peruanska zgodba.

Bilo je v Parizu, v tistem podzemeljskem baru, opaznem z lesom, kakor so kajute na prekomornikih, ob eni po polnoči, to se pravi ob začetku nočnega življenja, ko nas je Robert Porras vprašal s svojim bleščečim smeljajem:

»Katero naj podpisem?«

Pred njim je stal sluga, ki mu je prinesel dvojce pisem, kakršna mu je neka odlična Parižanka iz velikega sveta pošljala vsak večer. Ker je bil preveč malomaren, da bi raztrgal vezi, in prelen za pisanje, je Robert dopuščal, da mu je ljubica pošljala vsak večer po dvojce pisem, kateri si je napisala sama. Eno ognjevit, drugo precej mlačno. Kakor ga je pičila muha, tako je podpisal zdaj to, zdaj ono. Če bi bil kdo drugi tako ravnal, bi bil vsakdo upravičeno videl neolikano v tem ravnanju. Toda ta čudoviti Robert Porras, najbolj edinstveni Don Juan, kar sem jih poznal, si je izmišljal najrazličnejše reči: nosil je dragocen nakit, pa ni bil videti pustolovec, oblačil se je nenavadno, pa ni bil smešen, in njegov smehljaj ni imel para na svetu, smehljaj dvojnega angela, kakor da ga je našel Leonardo da Vinci na rimljanski glavi. Kadar je pripovedoval, kakor tistikrat, nenavadno ljubezensko zgodbo, si mu mirno mogel verjeti.

»Moj oče je imel, saj veste, posestva v Cerro de Pasco, najbolj kameniti pokra-

III.

Dolgovi.

V prvi vrsti se hočemo pozanimati za vprašanje zasebnih dolgov večine javnih uslužbencev. Vprašamo se, odkod izvirajo tako veliki dolgovi? Na prvi pogled se zdi neverjetno, da je ogromno število uslužbencev zadolženo na vseh koncih in krajih, in to navzlic jasnim predpisom uradniškega zakona, ki izrečno prepoveduje uradništvu zadolževanje. Še več, mnogokrat se navaja, da so zadolženi tudi tisti uradniki, ki imajo razen rednih prejemkov še dopolnilne postranske dohodke. Moremo upravičeno trditi, da drž. uradniki ne žive razkošno. Zato tudi njihovi dolgovi niso mogli nastati zaradi lahkomišljenega zadolževanja, temveč izvirajo navedene obveznosti odtod, ker drž. uslužbenci mnogokrat ne morejo iz svojih rednih prejemkov kriti niti najneobhodnejših fizioloških potreb, da ne govorimo o številnih kulturnih potrebah. Od prvih začetkov po narodni osvoboditvi pa dolgo vrsto let je bila višina uradniških plač nasproti življenjskim stroškom nesorazmerna. V takih razmerah uradniku ni ostalo nič drugega, kakor da išče izhoda s kakim dovoljenim postranskim zaslužkom ali pa, kjer tega ni bilo mogoče najti, se je moral pogostokrat ponižati in ob najneugodnejših pogojih najeti posojilo.

Številne napake, ki so izvirale iz naše napačne valutne politike, katero so vodili v deflacijskem pravcu, so povzročile našo gospodarsko in finančno krizo. Zato so padali državni dohodki, zato ne le da ni bilo mogoče uradnikom povečati prejemke, stalno se je mislilo celo na znižanje plač in števila uradništva. Zato je naše gospodarstvo dan z dnem izgubljalo tla na ozemlju notranje produkcijske sile, ker je bilo zmerom manj konsumentov. Občutljivi padec cen življenjskih potrebščin in neverjetno nizko stanje plač in mezd je privedlo do tega, da je postal življenjski standard srednjega stanu nižji kakor pred vojno. Kdor se je z velikimi težavami zadolžil, je plačeval previsoke obresti za dolg. Malo primerov je med uradniki, da bi bili mogli poleg obresti poplačati tudi dolgove. Vse to je povzročilo, da so se dolgovi javnih uslužbencev tako nagromadili, da pri najboljši volji le-ti niso mogli izpolnjevati več obveznosti nasproti upnikom. Zaradi tega je prišlo do številnih administrativnih prepovedi na redne prejemke po plačilnih seznamih. Kjer je bila dana možnost za zavarovanje v drugi obliki, se zasebni upniki niso niti najmanj obotavljali podvzeti najstrožje ukrepe proti dolžnikom — javnim nameščencem. Odveč bi bilo poudarjati silno gmotno in moralno škodo, ki jo trpe javni uslužbenci pa tudi sama država, kadar se nasproti njim izvajajo izvršilni ukrepi za iztirjanje dolgov, do česar bi v normalnih razmerah ne moglo priti. (Dalje prih.)

Veljavnost drugega zakona in pokojnina

Neki državni upokojenec, ki se je v Avstriji leta 1916. oženil po rimsko-katoliškem obredu, se je leta 1931. spoznamo ločil od žene, ki je tudi rimsko-katoliške veroizpovedi. Zakon je bil sklenjen in ločen na ozemlju, kjer so oz., kjer še veljajo avstrijski civilni zakoni.

Upokojenec je nato prestopil v starokatoliško cerkev in se je leta 1932. v Ljubljani po starokatoliškem obredu vdružil oženil. Žena iz prvega zakona še živi, upokojenec ima pa iz drugega zakona že otroka.

Nastalo je vprašanje, ali gre upokojencu, ki je bil upokojen po predpisih, veljavnih pred 1. septembrom 1923. (ki je torej staroupokojenec), pravica do rodbinske doklade za ženo in za otroka iz njegovega drugega, po starokatoliškem obredu sklenjenega zakona. Odgovor na to vprašanje je odvisen od tega, ali je mogoče ženo in otroka iz drugega zakona smatrati za zakonito ženo oz. za zakonskega otroka. Po uredbi o dokladah upokojencev gre rodbinska doklada le za otroke, rojene v zakonitem zakonu ali pozakonjene, za žene staroupokojencev pa smiselno tudi le, če gre za zakonsko ženo.

Prvi zakon tega upokojenca je bil, kakor drugače po obstoječih predpisih sploh mogoče ni, samo sodno ločen, ni bil pa razvezan po kanonskih predpisih rimsko-katoliške cerkve. Zato smatrajo nekateri pravniki, da prvi zakon še zmeraj postoji, ker je pač rimsko-katoliški zakon cerkveno sploh neločljiv, izvzemši izredno redke primere, kjer se more razvezati zakonska zveza. Tak primer misli 2. odst. § 147 u. z., ki pravi, da ne gre rodbinska pokojnina ženi, ločeni od moža po predpisih rimsko-katoliške cerkve.

Na slovenskem ozemlju, kolikor ga je bilo prej pod Avstrijo, še zmerom velja avstrijski obč. zakonik, ki določa v svojem § 111 tole:

Vestnik

O našem položaju. Na zborovanju JRZ, ki se je vršilo dne 17. januarja v ljubljanskem hotelu Unionu, je minister dr. Krek izjavil — po »Ponedeljskem Slovincu« — tudi tole: »Trdno pričakujemo, da bomo s temi ukrepi in odredbami tudi izboljšali dohodke državne blagajne in mogli razmeram primerno izboljšati tudi prejemke drž. uslužbencev. Zavedamo se, da zlasti nižji uslužbenci zaradi znižanj, ki so jih morali utrpjeti zaradi suše, v katero so prejšnji režimi spravili državne finance, res težko žive. Samo po sebi je razumljivo, da obnovitev kupne moči domačega konsumenta sploh ni mogoča, če si ogromno število drž. uslužbenstva niti najnujnejšega ne more privoščiti. Veseli moramo biti tudi, ko ugotavljamo, da vedno bolj izginja iz vrst javnega uslužbenstva nagnjenost k podkupovanju in korupciji. Upravni

aparati deluje vse boljše in boljše in je prav, da zvesto uslužbenstvo prejme za pošteno delo tudi pošteno plačilo.«

»Veljavna zakonska zveza se med katoliškimi osebami more razvezati samo s smrtjo enega zakonca.«

Ker je torej treba smatrati, da v našem primeru po veljavnih civilnih predpisih prvi zakon pravno še postoji, bi torej drugega, po starokatoliškem obredu sklenjenega zakona ne bilo mogoče priznati za veljavnega, kakor da drugega zakona po ti razlagi pravno sploh ne bi bilo, temveč le zakonu podobna izvenzakonska skupnost, otrok pa se ne bi mogel smatrati za zakonskega. Zaradi te nejasnosti se je izplačevanje rodbinske doklade upokojencu za ženo in otroka začasno ustavilo, dokler finančno ministrstvo ne izda pojasnila.

To se je nedavno zgodilo in je finančno ministrstvo odločilo takole: »Zakon, sklenjen v starokatoliški cerkvi, je bil sklenjen na zakonit način in je tak zakon smatrati za zakonit, dokler se z odločbo pristojnega oblasti ne odloči nasprotno.«

S tem bi bil ta konkretni primer rešen, vprašanje veljavnosti drugega zakona katoliških ločencev je pa v splošnem še zmeraj odprto, zlasti za aktivne uslužbence, prav tako pa tudi glede pravice do pokojnine. Še zdaj nimamo nikjer jasne in nedvomljive določbe, kateri izmed obeh družin vdružil oženjenega katoliškega ločenca oz. kateri izmed obeh njegovih žena gre po § 147 u. z. pokojnina: prvi ali drugi. Ta nejasnost utegne prizadeti hudo škodovati, ker bi se ob vsaki smrti takega uslužbenca moglo iznova pričeti dolgotrajno obravnavanje, katera izmed žena je prav za prav zakonita žena in kateri gre pokojnina. Treba bo, da se v novem uradniškem zakonu, ki se nam že delj časa obeta, tudi to vprašanje temeljito razčisti, ker bo vsaj tako dolgo, dokler se ne vzdržna določba § 111 avstr. obč. drž. zak. ne odpravi, ostala dosedanja negotovost ohranjena in možnost zmešnjav in neenakosti vedno večja. L. A.

aparati deluje vse boljše in boljše in je prav, da zvesto uslužbenstvo prejme za pošteno delo tudi pošteno plačilo.«

Bednostni fond. Ze zadnjič smo pisali, da nameravajo pri ministrstvu za socialno politiko ustanoviti posebni sklad za javna dela, s katerimi naj bi se pobijala nezaposlenost. Poluradno se je že ponovno objavilo, da bodo morali vsi nameščenci v državi v ta sklad prispevati po eno celodnevno plačo. Izvemo, da so vse strokovne organizacije drž. uslužbencev v naši banovini že predložile odločujočim činiteljem vloge oz. spomenice, s katerimi opozarjajo na že itak skrajno težko gmotno stanje drž. nameščentva, ki bi nove obremenitve ne mogle več prenesti brez škode za golo življenje.

Po drobcih, iz presekanih stavek sem razumel, da je zaman dala preiskati vsi okolico, da bi našli razlog za te strahotne glasove. Mar je bil to krik neznanega tica, morebiti se je zlokoben Indijanec zabaval s tem, da je plašil ljudi po dolini? To se ni zdelo verjetno. Čarovniki so časih hudomušni, toda kakor vsi drugi se boje urokov peruanske noči. Vendar bi dejal, da je navzlic vsemu neka nepremagljiva radovednost vlekla Doño Mario k oknu, ali pa ji je morebiti moja prisotnost vtilavala poguma. Malce odprla je okno, se sklonila skozenj in prisluhnila v noč. Kakor zrcalo, pokrito s plensnjo, je mesec visel med dvema vrhovoma, prav tam nasproti in razsvetljeval od strahu spačeni obraz lepe žene.

»Slišite?« mi je prišepnila.

Zares, ledeni dih z And, ki diši po vlažnih zeliščih in kožuhih lam, je prinašal glasove, nekakšno burkasto trkljanje, kakor da nevajene roke razbijajo po otroškem bobnu. Tedajci, kakor v vseh mesečnih nočeh, so ti živčni pastirji, ti bedaki, ki bi jih bilo treba postreljati brez usmiljenja, pričeli tožiti noči svoje najskrivnejše težave v obliki koncerta piščali po vrhovih.

Urežeš si piščalko iz rečnega trsa ali, da bo ostrejša in strahotnejša, iz kondorjeve kosti ali pa iz človeške golenice, in nato se brez razloga od vseh štirih vetrov začne dvigati ta divjaški rekviem, kakor

jini v Peruju. V Limi, mestu razvajenčkov, niso govorili o ti deželi drugače kakor o peklu, in vsi prijatelji so me pomilovali, ko me je poslal oče na pot tja. Železnica z zobatimi kolesi, pravo svetovno čudo in običajna pot jetičnikov, pleza kakor po lestvi na vrhove v višinah, da se marsikateremu potniku ulje kri iz ušes zaradi višinske bolezni. Toda še više, tam je prava domovina kondorjev, lam in molčljivih Indijancev.

Potoval sem že dva dni na mezu po nemogočih stezah, ko sem ob osmih zvečer dospel v bližino velike haciende Jaujoy. Približno kakih dve sto metrov oddaljena je stala stara naseljska stavba. Zdelo se je, da bom moral prenočiti v tamboju, preprosti krčmi; če je ta hlev z ležišči na golih tleh, ki so jih gostje v spanju utrdili s hrbti, sploh zaslužil ime krčme. Razume se, da bi bil rajši legel v čedno posteljo na haciendi, s čistim perilom, dišečim po suhih rožah. Saj ni samo običaj, da brezplačno prenočujejo v teh krajih popotnike, ki nimajo preveč obsevnjakega, videza, temveč slučajno sem se bil s tedanjim lastnico, Doño Mario Peral de Serantes seznanil, ko je bila še dekle, in celo plesal sem z njo v Limi, ko je bila še zelo mlada. Njen mož, Don Rodrigo Serantes je nekaj mesecev poprej umrl v tajinstvenih okoliščinah, o katerih so mnogo pisali po časopisih. Nekega večera so indijanski služabniki privedli domov njegovega konja, toda trupla, ki je padlo bog ve kam v prepad, niso več našli.

Ali sem morda zaupal klepetavemu krčmarju, da poznam lepo sosedo? Najbrž, kakaj preden je minilo pol ure, sem že prejel ljubeznivo pismo od nje z vabilom, naj prenočim na haciendi. Služabnik je privedel na povodec sijajnega konja, kajti moj mezeg je bil po osmih urah hode je navkreber ves zbit. Na pragu poslopja me je pričakovala Doña Maria, veličastna v žalni obleki. Dala je pripraviti za veliko število povabljenecv nekako nenadno pojedino. Navzočih je bilo kakih dvanajst spoštljivih služabnikov, glavni upravitelj, ravnatelj strojnice, prvi krotilec konjev in kaj vem še kdo. Vsi ti ljudje so ob enajstih odšli spat in voščili gospodariči lahko noč. In tedaj mi je z ihtočim glasom pripovedovala nesrečno zgodbo. Doña Maria ni nikdar mogla dognati, če ni bilo to maščevanje Indijancev, od katerih ni mogoče nič izvedeti. Res je, da je bil Don Rodrigo preživahen. Z imenitnim bičem iz trstike, ki mu je služil hkrati za palico in za kaznovanje, je radodarno delil batine. Skozi visoka okna v jedilnici se je mesečna noč zdelala tako čista — kakor nepremični slap, ki pada po obronkih And —, da sem že hotel odpreti okno, ko me je Doña Maria prijala za roko:

»Ne, nikar, slišala bova sicer bobnarja!«

»Bobnarja! Moral sem se ji zdeti zelo začuden, kajti naglo mi je razložila:

»Da, strašno je, že šest mesecev, odkar je umrl... kar nenadoma pričinja bobnati... včasih ga je slišati prav do zore, kadar veter piha tako kot nočoj.«

Vprašanje učiteljskih abiturientov. Ponovno smo že pisali o stiski absolventov srednjih, strokovnih in visokih šol, ki po dovršitvi študij ne morejo dobiti ustrezne zaposlitve. Zlasti je ta kriza očitna pri absolventih učiteljskih. V naši banovini je okrog 719 učiteljskih abiturientov, ki čakajo na službo. Na leto se povprečno sprejme komaj 90 novih učnih moči. Na šolah v dravski banovini je veliko število razredov, ki imajo po 100 do 120 učencev, premnogo razredov je zaprtih, mnoge šole nimajo dovolj učiteljev. Vsaj 200 učnih moči je v Sloveniji premalo. Zato je očitno, da je treba tako v interesu javnosti in pravilne šolske politike, kakor tudi v socialnem interesu nezaposlenih abiturientov, čimprej najti izhoda iz teh nenormalnih razmer. Nezaposleni učiteljski abiturienti so združeni v odseku za nezaposlene pri ljubljanski sekciji Jugoslov. učiteljskega združenja. Podvzeli so veliko akcijo, s katero hočejo opozoriti javnost, naj se zavzame za njihove upravičene težnje in jim pomaga do zaposlitve. Treba je, da se v novem državnem proračunu postavka za namestitve novih osnovnošolskih učiteljev zviša, tako, da bo vsaj postopoma mogoče sprejeti v službo vse abituriente, ki z obupom in v velikih gmotnih stiskah životarijo brez zaposlitve.

Težave uradniških družin. Neki naš stari prijatelj, višji sodni uradnik, g. Iv. Š., je prejel nabiralno pismo s prošnjo, da pridobi našemu listu kaj naročnikov. Ta vzgledni stanovski organizator je res pridobil med svojimi tovariši 6 novih naročnikov. Hkrati, ko nam je naznanil njihova imena, nam piše, da bi bilo prav, če bi naš list večkrat kaj pisal o stiski in bedi v uradniških družinah. »Velike skrbi n. pr., imam sam s seboj,« tako piše. »kako bi vzdržal še nekaj manj kot dve leti do polnih 35 službenih let. Vid mi peša že nekaj let, a zdaj zmerom hitreje. Da si varujem oči, mi berejo časopise na glas doma svojci. Specialist v Zagrebu sam dvomi, ko pravi, da je treba najprej zajeziti nadaljnje poslabšanje, in ko bo to doseženo, bo šele misliti na izboljšanje. Če bi moral že zdaj v pokoj, bi dobival 250 Din pokojnine manj na mesec. Kruta je določba v uradniškem zakonu, ki določa, da gre za 30 do 35 službenih let le 70 % položajne doklade. Potemtakem bi namesto okroglo 2000 Din dobival na pokojnini le 1750 dinarjev, kar bi bil hud udarec za družino. S to določbo je hotel zakonodajalec pač udariti le tiste, ki zdravi že s 30 leti službe silijo v pokoj. Zadel pa je s tem nehoti tudi bolne, ki so primorani iti zaradi bolezni v predčasni pokoj.« — K tem popolnoma pravičnim izjavam nimamo kaj dostaviti. Bilo bi res treba, da se ob prihodnji novelizaciji uradn. zakona upošteva tudi ta okoliščina, na katero zakonodajalec gotovo ni mislil.

Za redno nakazovanje plač. Na zadnjem zborovanju učiteljskega društva za celjski okraj je bila sprejeta soglasno že-

lja, naj bi se učiteljem osnovnih šol redno nakazovali službeni prejemki. Ob nerednem izplačevanju hudo trpi ugled učiteljstva, zlasti tistega po vaseh, kjer so taka dejstva posebno vidna. Razen tega obiskujejo otroci podeželskih učiteljev srednje šole po mestih, kjer je treba zanje redno začetek meseca plačevati oskrbnino. Važno je zlasti, da uradništvo 1. septembra redno prejme plače, ker mora ta mesec plačevati šolnino za otroke. Sicer naj bi se pa šolnina za državne uslužbence sploh odpravila.

Postavitev banovinskih računovodij. Izšel je pravilnik banske uprave v Novem Sadu, s katerim se pri vseh sreskih načelstvih dunavske banovine ustanove službene mesta banovinskih računovodij. V dunavski banovini je 52 okrajev (srezov) s 17 mestnimi in 799 kmečkimi občinami. Postavljenih bo torej za zdaj 52 računovodij, ki bodo morali vsaj trikrat na leto pregledati računsko, blagajniško in proračunsko delovanje občin v svojem okraju. Nadzirati bodo morali tudi pravilno predpisovanje in izterjevanje banovinskih davščin. Za računovodje se bodo sprejemali državni ali samoupravni računski uradniki s strokovnim izpitom in vsaj 10 leti službe.

Vsa službena mesta zasedena. Pravosodno ministrstvo je izdalo ponovno opozorilo, da v tem ministrstvu in podrejenih uradih ni nobenega praznega mesta, tako da so nove postavitve bodisi pri sodiščih, bodisi pri upravnih kaznilnicah, ta čas popolnoma izključene. Zato je vlaganje prošenj za sprejem v službo pravosodnega ministrstva zaenkrat brez upanja na ugoditev.

Nepotrebna obremenitev šol. Znano je, da se posamezni založniki raznih knjig in listov obračajo na šolska vodstva, naj se naroče na njihove izdaje. Celjsko okrajno učiteljsko društvo je na svojem zborovanju sklenilo, naj ljubljanska sekcija JUU svetuje založništvom, katera reflektirajo na priporočila svojih izdaj, da izposlušajo pri oblastvih tudi zadostna sredstva za nabavo priporočenih knjig in časopisov. Tudi naj se do skrajnosti omeji izdajanje priporočil za filmske predstave po šolah, ki so mnogokrat prav dvomljive vrednosti.

Tuja in društvena odlikovanja. Ministrstvo za notranje zadeve je opozorilo podrejene urade, naj skrbno, da se bodo točno izvrševali prepisi zakona o odlikovanjih iz leta 1883. Po tem zakonu ne sme nobeno društvo ustanovljati odlikovanj ali izdajati medalj brez dovoljenja pisarne kraljevskih redov. Prav tako noben državljan brez odobritve ne sme nositi inozemskih odlikovanj. Zato je paziti, da se vsako društvo predhodno pobriga za dovoljenje, če namerava ustanoviti kako odlikovanje v obliki medalje, reda itd., in skrbeti, da ta odlikovanja ne bodo podobna državnim odlikovanjem. Ugotovilo se je namreč, da so nekatere korporacije in društva izdajale članom in drugim osebam odlikovanja, ki so bila močno slična državnim.

lice ter organi žandarmerije. Ta terenska doklada naj bi vsaj nekoliko odpomogla slabemu gmotnemu stanju in pomanjkanju, v katerem žive zvičniški finančne kontrole, in naj ne bi bila manjša od 300 Din na mesec. K spomenici je odbor priložil tabelarni pregled o razmerju prejemkov svojega članstva z dohodki uslužbencev sorodnih strok, ki imajo znatno višje prejemke. Mimo tega je spomenica naglasila dejstvo, da traja služba organov finančne kontrole redno 10 do 15 ur na dan, mnogokrat celo več, razen tega je pa pogostokrat življenjsko nevarna.

Zborovanje pogodbenih poštarijev. Sredi decembra se je vršil v Ljubljani občni zbor pokojninskega sklada pogodbenih poštarijev iz vse države. Svočasno so se poročali, da so pogodbeni poštariji pred petimi leti ustanovili pokojninski sklad. Ves čas od ustanovitve se trudijo, da bi ga prevzela država oz. da bi država sama vršila naloge tega sklada, to je bolniško in pokojninsko zavarovanje. Pogodbeni poštariji namreč nimajo od države nobene ugodnosti razen pravice do zdravljenja v bolnicah po polovični ceni. Tudi podporni sklad pomožnega osebja v službi države, ki je bil ustanovljen za dnevnice in honorarne uslužbence, zanje ne velja. Zato je odbor skupaj s poštnim ministrstvom sestavil načrt pravilnika, po katerem naj bi država sodelovala pri stvari, in sicer z delom prispevkov in s prevzemom jamstva. Zborovalci so naročili odboru, naj z največjo vnemo skuša doseči čimprej poddržavljenje njihovega pokojninskega sklada. — Prihodnje zborovanje bo v Splitu.

Upokojenec

Osební in rodbinski upokojenci. Mnogim upokojencem, zlasti vdovam drž. uslužbencev, ta razlika ni popolnoma jasna. Tako so znani primeri, da so se rodbinske upokojenke javile s prošnjo, da bi rade postale prostovoljne članice uradniškega pokojn. sklada. To pa ni mogoče, ker plačujejo v ta sklad samo aktivni uslužbenci(-ke) in osebni upokojenci(-ke). Pod izrazom: osebni upokojenci in osebna pokojnina razumemo upokojene bivše aktivne drž. uslužbence oz. pokojnino, katero leti prejema. Rodbinski upokojenci so pa vdova in otroci umrlega aktivnega ali upokojenega drž. uslužbenca, ki po svojem možu oz. očetu prejema rodbinsko pokojnino. — Morebiti bi bilo prav, če bi se naziv: rodbinska pokojnina spreminil v naziv: »vdovina« oz. »sirotina«, da ne bi bilo več zamenjavanja, ki pogostokrat vodi v zmotu.

Pokojnina drž. upokojenca v samoupravni službi. Po določbi odst. 6 § 80. fin. zak. za leto 1933./34. ne more državni upokojenec, ki je nastavljen v samoupravni službi v zvanju, ki daje pravico do pokojnine, prejemati hkrati tudi svoje državne pokojnine, dokler ta služba traja. Če je pa že pridobil pravico do pokojnine tudi od samouprave, ne more uživati obeh pokojnin, temveč samo eno, in sicer tisto, za katero se sam odloči. Z navedenim predpisom se spopolni § 132. u. z., ki navaja primere, v katerih drž. upokojenec izgubi pravico do osebne pokojnine. Če si je pa upokojenec že pred 1. aprilom 1933. pridobil pravico do pokojnine tudi od samouprave, jo sme dobiti hkrati z državno pokojnino, ker je to že pridobljeno pravo, za katero se ne sme posegati. — Tako je

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani

ima svoj

62. redni občni zbor

v ponedeljek, dne 22. februarja 1937, ob 19.30 uri v sejni dvorani mestnega načelstva v Ljubljani.

Zborovalni red:

1. Konstituiranje občnega zbora.
2. Poročilo upravnega odbora o delovanju in o letnem računu 1936. s predlogom o razdelitvi prebitka.
3. Poročilo nadzorstvenega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1936. s predlogom o razrešnici.
4. Čitanje spisa Zveze nabavljalnih zadrug in izvlečka poročila o reviziji.
5. Odobrenje letnega računa za leto 1936. in podelitev razrešnice upravnemu odboru.
6. Določitev višine, do katere se sme zadruga zadolžiti.
7. Določitev višine, do katere sme zadruga prejemati hranilne vloge.
8. Določitev višine, do katere sme zadruga odobriti posojila članom.
9. Rešenje pritožb in predlogov, ki se morajo pisмено sporočiti upravnemu odboru vsaj 8 dni pred občnim zborom.
10. Dopolnilne volitve.
11. Slučajnosti.

Če ne bo občni zbor ob 19.30 sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje v istih prostorih za rešitev istega zborovalnega reda nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno ne glede na število prisotnih zadrugnikov. Letni račun je na vpogled med uradnimi urami v konzorcijalni pisarni, Gajeva ulica 9.

odločilo fin. ministrstvo z odločbo št. 21.173/I ex 1934. — Tistim upokojencem pa, ki so v takih zvanjih samoupravne službe, ki ne dajejo pravice do pokojnine, se morajo državni pokojninski prejemki znižati za ustrezni del, kakor to določa fin. zakon.

Trafike in doklada za ženo. Na vprašanje, ali je maloprodaja tobaka ovira za prejemanje rodbinske doklade za ženo staroupokojencev (člen 16. uredbe), je finančno ministrstvo izdalo pod št. 45.601/I od 14. decembra 1936. sledeče pojasnilo: »Izvrševanje prodaje tobaka na drobno, če se prodajajo izključno le monopolski predmeti, se ne smatra za samostojno delo v smislu čl. 17., toč. č) uredbe o osebni in rodbinski dokladi drž. upokojencev št. 37.600/I od 19. sept. 1935., in upokojenec, čigar žena izvršuje tako delo, ima pravico do rodbinske doklade zanjo, kolikor mu ta doklada v smislu čl. 16. iste uredbe sploh pripada. Toda v tem primeru se mora uporabiti določba toč. c) čl. 17. uredbe, t. j. rodbinska doklada za ženo ne pripada, če ima žena od trafike več kakor 200 Din dohodka na mesec.«

Iz organizacij

Zborovanje železniških uradnikov. — Ljubljanski oblastni odbor Združenja železniških uradnikov ima občni zbor dne 14. februarja ob 13. uri 30 min. v Ljubljani v hotelu Miklič. Dnevni red je običajen. Obravnavala se bodo tudi pravila posmrtnega in podpornega sklada.

Težnje zvičnikov fin. kontrole. Odbor Združenja zvičnikov fin. kontrole je predložil finančnemu ministru predstavko, s katero prosi, naj bi se tudi zvičnikom fin. kontrole priznala posebna terenska službena doklada, slično kakor jo prejemajo stražniki in agenti državne po-

da pokopujejo nekoga, morebiti mesec sam, najlepšega mrliča vseh And.

Kakor da ji nevidna groza tišči glavo vznak, je Doña Maria vsa izgubljena pošlušala, jaz sem bil pa divji. Z uslužno mladostno domišljijo sem si bil že našlikal to noč naslade. Ljubavna izpoved mi je silila že na ustnice: mojstrovina romantične ljubezni, sestavljena iz vzdihljajev, da mora počiti srce, in iz stihov Rubena Daria, ki sem jih znal na pamet. Vse to naj mi pokvari ta mrtvaški burkež.

Tedajci, iz neumnosti, ker mi je bilo dvajset let, in ker pri teh letih hočemo vsi dokazati ženskam, da smo junaki, kakor da bi one mnogokrat ne dajale prednosti povprečnim ljubimcem in ubogim revežem — sem hotel storiti nekaj posebno sijajnega. Da, z bleskom jo omamiti, kar naravnost polastiti se njenega srca v žaru slave.

Predlagal sem ji torej najpreprostejšo stvar na svetu:

»Hočete, da grem pogledat, kaj je prav za prav? Obljubim vam, da bom kaznoval tega mesečnika. Dajte mi samo dobro winchestersko puško!«

Doña Maria me je pogledala, sprva presenečena, nato s smehljajem — kako naj bi dejal! — materinskega sočuja. Bilo ji ni več kakor pet in trideset let, toda njen zaokroženi podolgovati temnopolti obraz je še ohranil andaluzijsko dražest Madon, ki jih je Murillo slikal morebiti po cigankah. Ljubko se mi je posmehovala, ker so že dolgo časa neprestano konjeniki pre-

iskavali gorovje in iskali, odkod ta oddaljeni zvok, ki je ježil živce. Ta ljubki fantič iz Lime ne bo dosegel nič več kakor domačini, ki poznajo vsa pota in krute tajnosti And.

Ah, zelo trmast sem bil z dvajsetimi leti! Zaupali so mi na haciendi najboljso puško in že sem stopal po neznanih tleh, kjer so se vile steze navpik nad prepadi sredi blesketajočih skal, ki so komaj še stale in se narahlo pozibavale v vetru kakor drevesa in ki se utegnejo zrušiti danes ali jutri. Brez primere so svečane široke ploščadi, vsekane v granitne gore, kjer so lnki v starih časih sadili zelenje in ki se dvigajo proti večnim zvezdam kakor izsušene police nepotrebnega stopnišča, izgubljena vez med nemiro in piščali in zvezdami, ki prisluškujejo serenadi...

Vse to je spomin, ki ga na drobno popisujem danes, toda povedati vam moram, da se mi je koža ježila od strahovite groze. Ali sem tudi od strahu ustrelil v zrak? Piščali so utihnile. Belokožec, ki se sprehaja v noči in zalezuje divje ovce ali zvezde, ni nič kaj pomirljivega. V nenadni tišini sem zaslišal nedaleč od sebe, hkrati nejasno in točno, da se je oglasilo bobnanje. Dejal bi bil, da je dremavi bobnar pograbil zdaj pa zdaj paličice, udaril nekajkrat in prenehal. Toda ne, bil je to ino-janski burkež, divjak, ki se je bil zaklel, da nas bo nadlegoval s tem groznim trkljanjem, ki se je odbijalo od gora v neskončnosti noči. Pograbila me je jeza, jeza zoper neznanca, če smem tako reči, in z lovskim korakom sem šel za hrumom. Ni dvo-

ma, da je bil navihani bobnar slišal moje korake in da je prenehal, da bi me odvrnil s sledu.

To je trajalo uro, dve. V oči so mi silile solze srda, obilval me je znoj od groze in mesec je jasno svetil, dovolj, aa nisem padel na stezi. Pa to je bila tudi vsa usluga, ki mi jo je nudila njegova svetloba. Z napetimi ušesi sem korakal, korakal in bil prepričan, da se zmeraj bolj bližam bobnarju. Moral se je umikati pred mejo in se plaziti od skalovju v senci previsnih sten. Nazadnje, zdaj ga bom vendar zgrabil, tega čudaka. Tam, ne prav daleč sem videl njegove obrise kakor stisnjene med dvema skalama, kako je z roko tolkel po bobnu, ki si ga je opiral ob trebuh. Ustrelil sem in nekaj je počilo, močnejše od puškega strela. Stekel sem, z orožjem v roki, pripravljen, da še enkrat ustrelim, če bi bilo treba, toda bil je že menda mrtev.

Kako naj vam opišem svoje začudenje, ko sem zvelkel truplo na skalno ploščad, ki je bila svetla kakor platno v kinematografu? Prav res, bil je mrtev in celo balzamiran ali prav za prav napihnjen kakor meh, s posušenimi rokami, ki so bile na čuden način pritrjene z vrvicami k trebuhu. Se spominjate, da so lnki v starih časih delali iz trupel premaganih sovražnikov bobne, ki so jih ob povratku nosili pred svojimi zmagovitimi četami? No torej, isto so storili iz trupla Dona Rodriga, katerega sem takoj spoznal navzlic zmrseni bradi. Svinčenka iz moje puške je razbua

kožo na trebuhu, ob katerega so izsušene roke časih tolkle v nočnem vetru. Ni dvoma, da je bilo to maščevanje starih, neusmiljenih vojščakov, ki so postali revni kmetje v svoji domovini.

Kar se le da skrbno, sem skril truplo v skalni špranji in se vrnil kar najhitreje na haciendo. Bela lisa dvorca me je vodila skozi noč. Moj načrt je bil storjen. Doña Maria je prav gotovo slišala strel in zdelo se mi je, da jo razločim ob oknu vso trepetajočo, tako lepo, vso v solzah, da se ji ni moč ustavljati. Seveda, zdelo se mi je, da bi bilo bolj pošteno povedati vso resnico. Zavedal sem se pa, da bi bila zaradi tega od groze zbolela ta lepa ženska, s katero bi bil nato moral prebiti noč objokovaje mrtvega moža. Čustvena noč, velike vzvišene besede, globoki vzdihljaji. Ah, praktičen nagon me je vodil že tedaj. Pri-povedoval sem Doñi Mariji, da sem uou Indijanca, ga vrgel z bobnom vred v prepad, kjer ga bodo požrli jastrebi. More je bilo konec. Noči bodo odslej pokojne. Mirno bo mogla spat...

Tisto noč, to se razume, nisva spala. Kako naj ne bi bila nagradila neustrašnega viteza, ki ob dveh ponoči pobija nèvečne strahove! V senci, smeje se donkihotski borbi z napihnjenim mrličem, sem objemal najslajšo ljubico, ki so ji solze grenile ustnice, ki je še zmerom ledenela od groze, vsa trepetajoča od strahu in pözelenja.

Društveni dom zagrebških upokojencev. Glasilo zagrebške upokojenske organizacije objavlja poziv za zbiranje prispevkov, s katerimi naj se postavi v Zagrebu dostojen Dom upokojencev. Poslopije naj bi bilo kar najbolj reprezentativno, hkrati pa donosno. Stavba naj bi bila zgrajena ob živahni ulici v štiri nadstropja. V podzemlju naj bo večje kopališče in restavracija. V prizemlju bi bile prodajal-

ne, v I. nadstropju pa društveni pa društveni prostori, dvorana za sestanke in manjše zabave, vsaj tri sobe za čitalnico itd. V II. nadstropju naj bi bile pisarne, ki bi se oddajale v najem, v III. in IV. nadstropju pa sobe, ki naj bi služile za prenočišča članom upokojencem, prihajajočim z dežele v Zagreb. Banska uprava je organizaciji na njeno prošnjo že dovolila zbiranje prispevkov.

Po svetu

Za zvišanje uradniških prejemkov na Češkoslovaškem. Poročali smo že, da namerava češkoslovaška vlada v kratkem zvišati državnim uslužbencem prejemke tako, da bi se z njimi ustvarilo spet nekdanje stanje pred redukcijo. V ta namen bo vlada predložila parlamentu predlog za odobritev naknadnega kredita 150 milijonov kron. Redukcije, ki so se izvršile pred 4 leti, so znašale do 20%, z nameranimi poviškami naj bi se dokončno plače zvišale na prejšnjo višino.

Zahteve češkoslovaških pravnikov. Nedavno se je vršil v Pragi kongres češkoslovaških pravnikov, na katerem so zborovalci sklenili tudi resolucijo, naj vlada poskrbi, da se še ojači in spopolni sodniška neodvisnost in da se razširi in izboljša vseučiliški pouk pravnika naraščaja. Zaradi važnosti pravilne in smotrne javne uprave je treba, da opravljajo vse pravniške posle v državni in samoupravni službi na Češkoslovaškem izključno samo izšolani pravniki, katerim gre zlasti absolutno vodstvo vseh upravnih panog države in samoupravnih teles.

Položaj javnih uslužbencev na Švedskem. Švedski državni civilni uslužbenci, železničarji in poštarji so predložili vladi zahtevo, naj se jim zaradi naraščanja cen življenjskih potrebščin zvišajo plače in izboljšajo delovni pogoji. Spomenica je zelo dobro utemeljena s statističnimi podatki.

Znižanje uradniških plač na Grškem. Nova grška vlada, ki je prišla na krmilo po nedavnem državnem udaru, je objavila zakon, da se morejo vsi državni uradniki, o katerih se ugotovi, da so nesposobni ali da niso dovolj sposobni za službo, staviti na razpoložanje, tako kakor je na pr. to navada pri ministrih. Na razpoložanje morejo ostati šest mesecev in prejemaajo ta čas polovico plače, če so nad 5 let v službi, če pa še nimajo toliko službenih let, se jim pa prizna samo tretjina plače. Vsi državni uslužbenci-uradniki, ki so hkrati zaposleni tudi pri raznih ustanovah, ki prejemaajo od države subvencijo in od katerih dobivajo višjo plačo, kakor jo prejemaajo od države, morajo državi odstopiti razliko med obema plačama. S temi zneski namerava vlada baje podpirati dobrodelne zavode.

Zadružne vesti

Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga drž. uslužbencev v Ljubljani, ima občini zbor v ponedeljek 22. februarja t. l. ob pol 20. uri zvečer. Zborovanje se bo vršilo v sejni dvorani ljubljanskega mestnega načelstva. Dnevni red glej v oglasu v današnji številki.

Nabavljalna zadruga v Kranju. Letos dovrši ta vzgledna zadruga petnajsto leto delovanja. V prvem letu je prodala komaj za 26.000 Din blaga. Razvija se pa zmerom večji promet, tako da znaša zdaj vrednost prodanega blaga že milijon Din na leto. Njen vpliv se blagodejno kaže tudi v tem, da cene življenjskim potrebščinam v Kranju ne morejo prekomerno narasti. Njena naloga se pa ne omejuje samo na preskrbo članstva s ceninimi in dobrimi življenjskimi potrebščinami, temveč zasleduje zadruga tudi izrečno socialno cilje. Lani je članom vrnila 5% od skupnega letnega nakupa, kar znaša 60% nakupa v enem mesecu. Povračilo se izplačuje navadno v aprilu. V dosedanjih petnajstih letih je na ta način zadruga vrnila članom že 250.000 Din. Iz sklada za posmrtnine je izplačala zadruga v štirih letih nad 17.000 Din. Rezervni sklad je dosegel višino 188.000 Din, tako da zadruga danes obratuje že skoro izključno z lastno glavnico. Ima pa zadruga namen, da s sodelovanjem članov poskrbi za zadostno število stanovanj, ki bodo članom na razpolago po znosnih cenah. Zadruga upa, da bo mogla

vsakih pet let postaviti vsaj po eno hišo s 4 stanovanji, ki bi bila 10 do 25% cenejša kakor so v Kranju danes. S tem bo blagodejno vplivala tudi na znižanje najemnin sploh. — Nasproti lanskemu številu članstva se je isto zvišalo za 6,5%, tako, da so danes v Kranju in okolici že redki državni uslužbenci, ki bi ne bili njeni člani. Primer nabavljalne zadruge v Kranju kaže, da je s složnim, vestnim delom in s sposobnim vodstvom mogoče doseči naravnost čudeže.

Med. Zelo učinkovito in blagodejno sredstvo proti prehladu, davici, angini in obolenju na dihalnih organih je čaj z medom. Med je najbolj redilno hranilo, ki pospešuje prebavo in ojačuje kri. Najmanjša količina medu koristi otroku več kakor vsaka druga sladkarija. Zato dajte svojim otrokom medu! — Pristen med dobite tudi v naši Nabavljalni zadrugi v Ljubljani, Vodnikov trg 5.

Tovariši!

Kupujte svoje potrebnosti pri tvrdkah, ki inserirajo v „NAŠEM GLASU“

Priporočamo tvrdko **M. Tičar, Ljubljana** za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

KNJIGARNA

Ljubljana

Frančiškanska ulica 6

Telefon št. 3397

Maribor

Palača Banovinske hranilnice

Telefon št. 2628

Izdeluje diazo-amoniak-papir „JASNIT“ za kopiranje načrtov, ki je edini 100% domač izdelek te vrste v državi!

Učiteljske tiskarne

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo vseh pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šolskih zvezkov. Knjigarna sprejema naročbe na knjige iz inozemstva, na vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira pisemskega papirja, razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna! Zahtevajte cenik!

Nove knjige

»Mladika«. Izšla je prva številka tega družinskega mesečnika v novi opremi, ki jo je oskrbel znani grafik R. Justin. Objavlja uvod v celotno povest Mare Husove »Živa plamenica«, ki bo tudi ilustrovanana. Nadalje je v listu začetek potopisa dr. A. Snoja iz Svete dežele. V prvem poglavju opisuje Betlehem. Članek je lepo opremljen s slikami. Mladostne spomine pod naslovom »Iz nižav in težav« nadaljuje Ivan Zorec. Nekaj doneskov in spominov na pesnika Gregorčiča je objavil Bogdan Kazak. Sodelujejo še razni mlajši prozaisti in pesniki. Med drobnim gradivom je zlasti zanimivo narodno blago, ki ga objavlja V. Möderndorfer. Sledi še zaglavje Dom in družina, kotiček za kuharico in razno zabavno gradivo. Številka je lepo okrašena z reprodukcijami raznih klasikov in modernih domačih in tujih slikarskih del. — Mladika se naroča v Celju, Mohorjeva tiskarna, in stane za vse leto 84 Din. Priporočamo!

Zdravje«. Konec leta je izšla zaključna dvojna številka (11/12) tega edinega slovenskega zdravstveno-poljudnega lista. Vsebina: Naša revščina — (Dr. F. G.: Vprašanje ljubljanske bolnice — Medicinci za bolnišnico — Higijena v jedi in pijači — Higijena ob umivalniku — Samomori pri umobolnih — Vleče — Dijeta pri duševnem delu — Dober tek — Mazač in njegov protektor — Krčne žile — Zmeraj dalje živimo — Čuvajmo deco in sebe nalezljivega vnetja hrbtnega mozga! — Glasnik higienskih ustanov — Drobtine — Kazalo. — List se naroča pri upravi v Ljubljani, Pred Škofijo 1. Naročnina za vse leto je samo 30 Din. Vsem državnim uslužbencem ta lepo urejani zdravstveni mesečnik priporočamo.

Post kot zdravilno sredstvo

Dr. B. Weber piše: Dočim je pri mnogih zgodovinskih in sodobnih narodih post nekakšna važna vaja, združena s svetovno-nazornimi, verskimi in tudi higienskimi predstavami, je pri nas le malo ljudi, ki bi napravili postno kuro, razen če zdravnik to zahteva ali želi. Splošno razširjeno je mnenje, da smemo ob postnih dneh le malo delati in da je bolje, če ležimo. Če pa opazujemo primitivne narode, moramo ugotoviti, da se postijo v času zvišanih telesnih zahtev, n. pr. če gredo na lov: Iz tega moremo sklepati, da delazmožnost organizma pri kratkem postnem času ne odneha v večji izmeri.

Če hočemo dobiti v tem pogledu jasnost, moramo vedeti, da za objektivno opazovanje ni pripraven ne pacient, ki se posti, in tudi ne tako zvani »gladovni umetnik«. Dr. Koltenius pravi, da prihajata v poštev le dva poskusa: poskus na živalih in pa lastni poskus zdravnika.

Dr. Koltenius je izvajajoč to naziranje, napravil na lastni osebi več poskusov, pri čemer vsakokrat skozi osem dni ni nič trdega zaužil in je spil vsak dan le pol litra tekočine. Pri vsem tem pa glede na telesni napor ni napravil nobenih izjem in je vršil svojo zdravniško prakso nemoteno naprej. Obratno, ob takih dnevih je še več delal kot običajno; poleg vsakdanjih telesnih vaj je igral žogo, se je vzel v laboratoriju na umetno višino 6000 m, je vozil kolo in je nekoč tekel tudi na razdaljo 400 m, kar je ena najbolj napornih lahko-atletskih vaj.

Kakšen je bil zaključek? Čut lakote je izgubil po dveh do treh dneh, iz česar se da sklepati, da lakota ni izraz za resnično pomanjkanje živil. Potreba spanja med postom ni bila velika. Utrujenost tudi pri opisanem telesnem naporu ni bila tako velika kot sicer. Domnevajo, da se znebi telo med postom raznih snovi, ki povzročajo čut utrujenosti. Učinki na krvni obtok so bili izredno močni, krvni pritisk se je znižal, utripanje žile je postalo počasnejše. Ta sprememba pogojev za krvni obtok je pri nekaterih obolelostih posebno dobrodošla, na primer pri arteriosklerozni.

Nadaljnji poskusi so pokazali, da ima stanje lakote nekaj podobnosti z ravnanjem telesa pri močnem sportnem treningu. Ljudje, ki težkim telesnim naporom niso kos, morejo telesni trening nadomestiti s postnimi dnevi. Tudi živčni sistem je dr. Koltenius po možnosti objektivno preštudiral in je ugotovil, da je reakcijska doba na čutno draženje med postom krajša. Hkrati je bil pospešen tudi dar pojmovanja, kar nas opozarja na staro izkustvo, da so vitki ljudje hitrejši in živahnejši, debeli pa flegmatični, radojedi, utrujeni ter v svojih duševnih delih počasnejši in bolj leni. Zguba na teži pri osemdnevem postu je bila v toliko deloma le navidezna, se je par dni nato deloma zopet nadomestila. Zgubo na teži pripisujejo oddaji vode in le v prav majhnem delu zaresni zgubi snovi.

Po zaključkih tega samoposkusa se more označiti post s sigurnostjo kot zdravilna učinkovalna oblika za človeško telo. Seveda se pa mora tudi to zdravilno sredstvo kot vsako drugo po razmerah dozirati, zlasti pri zares bolnih. A ravno tem nadomešča post ostri telesni trening.

V Podkarpatski Rusiji živi neki zdravnik, ki zdravi nekatere vrste bolezni izključno s postom. Pravi, ker je naše telo polno sluz in izvarkov, da ga moramo od časa do časa izčistiti. Najboljše je po njegovem mnenju, da se vsako leto postimo vsaj en mesec, ob minimalnem uživanju hrane. S svojim zdravljenjem ima čudovite uspehe.

(Iz »Zdravja«.)

Oblike kemično čisti, barva, plisira in ilka tovarna J. O. S. REICH.

Manufakturna trgovina

ABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapestri itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gospodom uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem po 8% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z. g. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 ♦ Telefon št. 2421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.